

TAMPEREEN YLIOPISTON AUDITOINTI

Författare **Markus Granlund, Sampo Mielityinen, Helena Mustikainen, Aino Karvonen, Hanna Väätäinen & Sanna Vahtivuori-Hänninen. Tampereen yliopiston itsearviointiraportti (toim.) Leena Ahrio, Taru Koskinen & Terhi Yliniemi**

Publikationsår **2023**, NCU:s publikation **25:2023**

Språk **Finska**

ISBN **978-952-206-803-3 pdf**

4.1 Korkeakoulun valitsema arviointialue

- Högskolans självvärdering

Hyvinvoivan opiskelijan opinnot sujuvat

Yliopiston strategisena tavoitteena vuodelle 2030 on olla hyvinvoiva yhteisö ja paras paikka opiskella. Vuoden 2024 loppuun mennessä tavoitteena on nostaa tavoiteajassa tutkinnon suorittaneiden osuus 40 %:iin. Vuonna 2021 osuus oli 38 %. Alakohtainen vaihtelu on merkittävää.

Yhteistyössä TREYn kanssa valinnaiseksi arviointikohteeksi valittiin opintosuunnitelma ja sen ohjaus suomenkielisissä kandidaatti- ja maisterikoulutuksissa. Näissä koulutuksissa on eniten opiskelijoita ja niiden opetussuunnitelmat sisältävät paljon valinnaisuutta. Opintosuunnitelma ja sen ohjaus on keskeinen väline opintojen sujuvan etenemisen tukemisessa. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) prosessissa opiskelijaa tuetaan hahmottamaan tavoitteensa ja ymmärtämään, mitä mahdollisuuksia ja vaatimuksia tutkinto-ohjelman opinnot tarjoavat ja asettavat. Keskeinen osa ohjausprosessia on Sisu-opintotietojärjestelmään tehty opintosuunnitelma.

Valinnaisen auditointikohteen arvioinnin tavoitteena on saada palautetta siitä, miten opintosuunnitelma ja sen ohjaus tukevat opiskelijan opintojen sujumista ja valmistumista sekä opiskelijoiden hyvinvointia ja integroitumista yliopistoon.

Opintosuunnitelma ja sen ohjaus – laadunhallinnan nykytila

Ohjauksen kokonaisuuden tavoitteet ja perustoiminnot sekä opiskelijan ja yliopiston vastuut

opintosuunnitelman teossa ja ohjauksessa on määritelty opintojen ohjauksen linjauksissa. Opiskelijaa tuetaan oppimisessa ja akateemiseksi asiantuntijaksi kasvussa sekä osana opetusta että erillisenä ohjauksen palveluna. Opiskelija osallistuu opintoihin sisältyvään opintosuunnitelman ohjaukseen ja on itse vastuussa muuhun tarvitsemaansa ohjaukseen hakeutumisesta (kuviot 11).

Opintosuunnitelman ohjaus

Kuvio 11: Opintosuunnitelman ohjaus tukee opiskelijaa asiantuntijaksi kasvussa.

Yliopisto varmistaa, että opiskelijalla on mahdollisuus asiantuntevaan yksilö- ja/tai ryhmäohjaukseen opintojen eri vaiheissa, erityisesti opintojen alussa, valintojen tekemisen yhteydessä ja tutkintojen nivelvaiheissa. Opintosuunnitelman ohjauksen pääpaino on tutkinto-ohjelmissa ja tiedekunnissa, jotta ohjauksen prosessit ja käytännöt ovat oppija- ja tarvelähtöisesti suunniteltu ja toteutettu tutkinto-ohjelmien opetussuunnitelmat ja erityispiirteet huomioiden.

Keväällä 2022 yliopisto toteutti sisäisen kehittävä arvioinnin, jossa tunnistettiin opintosuunnitelman ja sen ohjauksen vahvuudet sekä priorisoidusti edistettävät kehittämiskohteet.

Suunnittelu: Henkilökohtaisen opintosuunnitelman ja sen ohjauksen perustana ovat koulutuksien osaamisperustaiset opetussuunnitelmat, ohjauksekäytännöt, lukuvuositainen opetus- ja opintotarjonta, tekniset ohjeistukset opintosuunnitelman laatimiseksi sekä henkilöstön työsuunnitelmaohje. Vahvuudeksi kehittävässä arvioinnissa tunnistettiin mm. opintosuunnitelman teon ja päivittämisen kytkeminen opetussuunnitelmaan sekä julkisesti saatavilla olevat tutkinto-ohjelmien ohjauksekäytännöt ja [opintosuunnitelman laatimisen ohjeistukset](#), jotka tukevat oppijan toimijuutta. Kehittämiskohteiksi havaittiin mahdollisuudet reagoida ohjauksen resurssi-intensiivisyyteen sekä laajan ja monipuolisen valinnaisten opintokokonaisuuksien ja -jaksojen tarjonnan kuvaaminen osana opetussuunnitelmia.

Toteutus: Opiskelija tekee opintosuunnitelmansa kullekin tutkinnolle ja päivittää sitä. Tyypillisesti opintojakson toteutukselle hyväksyminen vaatii, että opintojakso on liitetty osaksi opiskelijan opintosuunnitelmaa. [Tutkinto-ohjelman ja yliopiston ohjausverkoston toimijat](#) tukevat opiskelijaa opintosuunnitelman laadinnassa, valintojen tekemisessä, urasuunnittelussa, hyvinvoinnissa ja

asiantuntijuuden kasvussa osana opetussuunnitelmaa tai yksittäisinä yksilö- tai ryhmäohjauksina. Myös vertaisopiskelijoilla on merkittävä rooli toistensa toimijuuden tukijoina. Vahvuuksiksi arvioinnissa tunnistettiin, että [Opiskelijan käsikirjassa](#) ja oppimisympäristöissä on opiskelijoille digitaalisia materiaaleja teemoista ja että yliopisto järjestää yhteisiä kaikille opiskelijoille suunnattuja tilaisuuksia. Kehittämiskohteiksi tunnistettiin tiedotus ja opiskelijoiden tavoittaminen, ohjausresurssien riittävyys sekä opintosuunnitelman ohjauksen jatkuvuus läpi opintopolun.

Arviointi ja kehittäminen: Sähköinen ja nykytilannetta kuvaava opintosuunnitelma mahdollistaa läpinäkyvyyden opiskelijoiden opintojen ja opintosuunnitelmien tilaan. Vuosien 2021–2022 aikana yliopistossa on kehitetty koulutuksen raportointia ja mm. hitaasti edenneitä opiskelijoita on kontaktoitu. Käynnissä oleva kehitystyö parantaa opetuksen ajoituksen suunnittelua ja hitaasti etenevien opiskelijoiden tunnistamista ja heidän kontaktointiaan sekä auttaa etenemisen pullonkaulojen löytämistä.

Opiskelijoiden tarvetta ohjaukselle ja kokemuksia opintojen ohjauksesta selvitetään opiskelijapalautekyselyissä. Myös tiedekuntien, tutkinto-ohjelmien ja ainejärjestöjen yhteistyö palautteen keräämisessä ja käsittelyssä luo tietoa, jota voidaan hyödyntää opintosuunnitelman ohjauksessa. Seuraavan vuoden kehittämissaskeleet sovitaan vuosikellon mukaisessa vaiheessa ja tarvittaessa tiedekunta linjaa resursseista. Vahvuudeksi arvioinnissa tunnistettiin tiivis ja ilmapiihirtään välitön yhteys opiskelijajärjestöihin. Kehittämiskohteita ovat sekä opiskelijapalautteen suuremmat vastausprosentit että saadun palautteen hyödyntäminen nykyistä nopeammalla syklillä osana koulutuksen ja ohjauksen kehittämistä.

Vahvuudet	Kehittämiskohteet
Opiskelijalähtöinen ja tutkinto-ohjelman ominaispiirteet huomioiva opintosuunnitelman ohjaus.	Opetussuunnitelmien visualisointi oppijoille.
Opintosuunnitelman ohjaus ja sen merkitys osana opintoja tunnistetaan hyvin tutkinnoissa, joissa se on sidottu opetussuunnitelmaan.	Opiskelijoille viestiminen ja osallistumisen aktivointi opetussuunnitelman ulkopuolisiin ohjauksiin.
Opintosuunnitelman ohjauksen käytänteet tukevat opiskelijan hyvinvointia ja tavoiteajassa valmistumista.	Opintotietojärjestelmä Sisun toiminnallisuuden kehittäminen HOPSin laatimisen ja seurannan osalta.

4.1 Opintosuunnitelma ja sen ohjaus

- Auditeringsgruppens bedömning

Opintosuunnitelman ohjausta kehitetään opiskelijakeskeisesti

Tampereen yliopisto valitsi vapaavalintaiseksi arviointikohteekseen suomenkielisten kandidaatti- ja maisterikoulutusten opintosuunnitelmat ja niihin annettavan ohjauksen. Samaa kohdetta tarkasteltiin osana yliopiston laadunhallintaa keväällä 2022 sisäisessä kehittävässä arvioinnissa. Rajauksen ulkopuolelle jätettiin englanninkieliset tutkinto-ohjelmat ja jatko-opintojen ohjaus, sillä ensiksi mainittujen opetussuunnitelmissa on vähemmän valinnaisuutta ja väitöskirjatutkijan ohjaus on tutkinto-ohjausta henkilökohtaisempaa.

Yliopiston päämääränä on vahvistaa ja kehittää opintosuunnitelman ohjausta opiskelijälähtöisesti. Auditointiryhmä antaa tunnustusta valinnasta nostaa opiskelijan kokemus *Oppiva korkeakoulu* -arviointialueen keskiöön. Ylioppilaskunnan kanssa yhteisesti valittu vapaavalintainen kohde nähtiin opiskelijaedustajien haastattelussa myönteisenä esimerkkinä yhteistyön toimivuudesta, kun keskusteltiin opiskelijanäkökulman vaikutuksesta yliopiston päätöksenteossa. Tämä tukee itsearviointiraportissa esiin tuotua näkemystä hyvästä yhteydestä opiskelijajärjestöihin.

Arviointikohde liittyy keskeisesti Tampereen yliopiston 2023–2030 strategiassa linjattuihin tavoitteisiin olla hyvinvoiva, maailmaa muuttavia asiantuntijoita kouluttava yliopisto, joka tarjoaa opiskelulle parhaan mahdollisen paikan ja Suomen monipuolisimmat opiskelumahdollisuudet. Monialaisen yliopiston tutkinto-ohjelmien erityispiirteet, suuri opiskelijamäärä ja valinnaisten opintojen laaja ja monipuolinen opetustarjonta asettavat arviointikohteelle omat haasteensa. Useissa auditointivierailun haastatteluissa kurssitarjonnan runsaiden mahdollisuuksien ja valinnanvapauden koettiin kuormittavan opiskelijoita tilanteessa, jossa esimerkiksi yhteiskunnallisessa keskustelussa vaaditaan tehokkuutta opinnoissa. Niin henkilöstön kuin opiskelijoidenkin työpajoissa ja haastatteluissa nousivat esiin opiskelijoiden moninaiset ja yksilölliset ohjauksen ja tuen tarpeet, jotka vaativat yliopistolta merkittävää resurssointia. Opiskelijoiden näkökulmasta ohjauksen tulee olla toistuvaa ja sille tulee tarjota riittävästi tilaisuuksia. Auditointivierailulla tuli vahvasti esille, että henkilökunta on sitoutunut opintosuunnitelman ohjauksen kehittämistyöhön.

Tampereen yliopistossa on tunnistettu kehittävien arviointien ja opiskelijapalautteen perusteella opintosuunnitelmaprosessin kehittämistarpeita. Johtoryhmän haastattelussa esitettiin, että esimerkiksi työelämäyhteyksien neuvottelukunnan ja harjoittelupaikkojen kautta saatavat viestit työelämän tarpeista otetaan huomioon opetussuunnitelman kehittämisessä.

Monialaisuuden vuoksi yliopistossa on useita tapoja kerätä palautetta (ks. luku 1.3), mutta haastatteluissa toivottiin, että syksyllä 2023 tuleva opintojaksopalautejärjestelmän uudistaminen systematisoisi opintojaksopalautteen ja vastapalautteen antamista. Opiskelijapalautteen vastausprosenttien nostaminen on kansallinen haaste. Yliopiston seuraavassa sisäisessä

kehittävässä arvioinnissa kohteena on palautteen hyödyntäminen tutkintokoulutuksessa. Tämä osoittaa, että yliopisto on tarttunut haasteeseen aktiivisesti.

Useissa haastatteluissa tuotiin esiin, että opiskelijajäsenten osallistuminen tiedekuntien ja yksiköiden yhteistyöelimiin ja työryhmiin edistää ohjauksen kehittämistarpeiden tunnistamista. Haastatteluissa mainittiin kommunikaatiokäytänteinä muun muassa rehtorin lounaat opiskelijajäsenten kanssa, koulutusvararehtorin ja opiskelijoiden väliset epämuodolliset keskustelutilaisuudet, ainejärjestöjen puheyhteys henkilöstöön, yksiköiden johtoon ja dekaaneihin sekä tapaamiset Tampereen ylioppilaskunnan (TREY) kanssa. Samoin muut epäviralliset keskustelut opiskelijoiden ja opettajien välillä koettiin tärkeiksi.

Auditointiryhmä pitää hyvinä käytäntöinä eräissä tiedekunnissa säännöllisesti järjestettäviä vapaamuotoisia keskustelutilaisuuksia. Näissä tilaisuuksissa opiskelijoilla on mahdollisuus kertoa ohjaukseen ja opintoihin liittyvistä puutteista. Hyvä esimerkki on myös tiedekuntien ja ainejärjestöjen yhteistyö tilaisuuksien järjestämisessä ja esimerkiksi opiskelijatuutorointia koskevan palautekyselyn tuottamisessa. Esimerkit osoittavat, että Tampereen yliopistossa kuullaan opiskelijoita monin tavoin, mikä vahvistaa opiskelijan tunnetta yliopistoyhteisöön kuulumisesta. Kuitenkin opiskelijatyöpajojen ja haastatteluiden perusteella voi todeta, että tiedekuntien välillä on eroavaisuuksia. Opiskelija-aktiivien ja riviopiskelijoiden näkemykset kuulluksi tulemisesta poikkeavat osin toisistaan.

Hyviä ohjauskäytäntöjä on runsaasti, mutta ohjauksen saatavuus vaihtelee

Tampereen yliopiston 2020–2024 opiskeluhyvinvointiohjelmassa esitetään, että korkeakoulun tehtävänä on tarjota moninaiselle opiskelijajoukolle riittävä määrä ohjausta koko opintopolun ajan. Tämä edistää myös opiskelijoiden hyvinvointia ja parantaa opiskelukokemusta. Opintojen ohjauksen linjausten mukaan opiskelijalla on oikeus vuosittaiseen ohjauskeskusteluun opettajatuutorin tai tiedekunnan lähitukipalveluiden henkilöstön kanssa. Linjauksissa määritellään, että alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijan tulee säännöllisesti ylläpitää henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa, jonka ensimmäinen versio tehdään orientaatiovaiheessa Sisu-opintotietojärjestelmään. Henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS) tulisi tarkastaa viimeistään, kun opiskelija aloittaa opinnäytetyönsä, mutta linjauksissa sen tarkastusta suositellaan kandidaatintutkinnon keskivaiheilla, maisterintutkinnon alussa ja ennen tutkinnon tavoitteellisen suoritusajan päättymistä.

Jokaisen opiskelijan oikeus saada tarpeisiinsa vastaavaa ohjausta ei vielä täysin toteudu linjausten mukaisesti, mikä todetaan myös vuoden 2021 sisäisessä kehittävässä arvioinnissa. Auditointivierailu tuki itsearviointiraportissa ja kehittävässä arvioinnissa esiin nousseita näkemyksiä vahvuuksista ja kehittämiskohteista. Tampereen yliopistossa opintosuunnitelmien ohjaukseen liittyvät haasteet on tunnistettu hyvin ja monin tavoin osana laadunhallintaa. Kehittämistoimintaa on aloitettu tai jo tehty organisaation eri tasoilla. Auditointiryhmä suosittelee kiinnittämään erityistä huomioita opintosuunnitelman ohjauksen laadulliseen yhdenmukaistamiseen ja nykyistä yhtenäisempään ohjaustoimintaan tutkinto-ohjelmissa.

Useissa haastatteluissa tuotiin esiin perioditaitteiden ja nivelvaiheiden ohjauksen haastavuus, erityisesti siirtyminen kandidaatin opinnoista maisteritasolle. Opintojen edetessä yksilöohjauksen tarve usein lisääntyy. Haasteena tiedon jakamisen lisäksi on viestinnän oikea-aikaisuus. Haastattelujen ja työpajojen mukaan orientaatiovaiheen jälkeen opiskelijan oma aktiivisuus ohjauspalveluiden löytämisessä korostuu. Opiskelijat kertoivat kokeneensa, etteivät he välttämättä pääse pitkien jonojen vuoksi ohjauksen pariin tai niukkojen resurssien vuoksi vastausta joutuu odottamaan. Opiskelijat myös toivoivat nykyistä kattavampaa tiedottamista tukipalveluiden ruuhkautumisesta.

Kevään 2022 kehittävässä arvioinnissa yliopiston vahvuudeksi tunnistettiin kandidaattiopintojen orientaatiovaiheen ohjaus. Auditointivierailu vahvisti tätä näkemystä. Haastatteluissa tuotiin esiin tervetulleina uudistusehdotuksina muun muassa orientoivien opintojen hajauttaminen ensimmäiselle syksylle siten, että tukipalveluiden ruuhkautuminen vältetään. Lisäksi ehdotettiin orientaatiotilaisuuksien tarjoamista myös muille kuin ensimmäisen vuoden opiskelijoille, jotta opiskelijat saavat riittävästi tietoa esimerkiksi tutkintorakenteista myös maisteriopintojen yhteydessä. Toisaalta haastatteluissa mainittiin, etteivät opiskelijat välttämättä osallistu infotilaisuuksiin. Haastattelujen perusteella selkeä opintotarjonnan esittäminen ja kurssivalintojen strukturoiminen vähentävät opintosuunnitelman ohjauksen tarvetta. Auditointiryhmä pitää hyvinä käytäntöinä esimerkiksi yhteisiä tilaisuuksia, joissa opiskelijoille esitellään eri opintosuuntavaihtoehtoja sekä asiantuntijuuden kasvuun liittyviä opintojaksoja, joilla annetaan tilaa pohtia omaa ammatillista kehitystä. Auditointiryhmä kannustaa edelleen vahvistamaan ohjausta sellaisissa opintojen taitekohdissa, joissa opiskelija tekee kriittisiä valintoja.

Kuten Tampereen yliopiston 2020–2024 opiskeluhyvinvointiohjelman toimenpide-ehdotuksissa kuvataan, yliopistossa on kehitetty monikanavaisia hyvinvointia ja ohjausta tukevia palveluita, joiden esittämiseen verkkosivuilla on panostettu. Auditointiryhmän arvion mukaan yliopiston intrasivusto sekä opiskelijan käsikirja ovat toimivia tiedottamisen välineitä. Kattavuudessa on havaittavissa hieman vaihtelua eri tutkinto-ohjelmien välillä. Haastatteluissa ja opiskelijatyöpajoissa tuotiin kuitenkin usein esiin, ettei intra ole opiskelijoille mieluisin paikka etsiä tietoa opintojen suunnittelusta ja ohjauksesta.

Opiskeluhyvinvointiohjelman ehdotusten mukaisesti yliopistossa on toteutettu viime vuosina matalan kynnyksen palveluita, kuten oikeiden tukitahojen pariin ohjaava Navigaattori sekä hyvinvointi- ja elämäntaito-ohjelmaa tarjoava verkkokurssi Opiskelijan Kompassi. Muita haastatteluissa esiin tulleita hyviä esimerkkejä matalan kynnyksen palveluista ovat opintoneuvojien tarjoama opintosuunnitelmaohjaus, ainejärjestöjen kanssa yhteisesti järjestetyt tilaisuudet, joissa on paikalla opintoneuvojia, toistuva tiedottaminen ajankohtaisista asioista ja opiskelutaitoihin, hyvinvointiin ja urasuunnitteluun liittyvistä tilaisuuksista sähköpostilistojen avulla (vaihtelee alakohtaisesti) sekä sähköpostin kautta suoraan tarjottavat HOPS-ajat. Auditointiryhmä rohkaisee Tampereen yliopistoa kehittämään yhteisiä matalan kynnyksen ohjauspalveluita edelleen. Opiskelijoiden tulee haasteita kohdatessaan tietää, milloin, millaisiin asioihin ja miltä tahoilta ohjausta erilaisissa tilanteissa on mahdollista saada.

Kohti vahvempaa ohjaajuuden arvostamista ja opettajatuutoreiden verkostoa

Tampereen yliopiston opintojen ohjauksen linjausten mukaan tiedekunnan tulee mahdollistaa onnistunut opettajatuutoritoiminta tutkinto-ohjelmien tarpeista käsin. Tiedekunnat määrittävät, miten opettajatuutorointi sisältyy opettajan työsuunnitelmaan. Linjauksissa suositellaan sen sitomista osaksi tutkinto-ohjelman opetussuunnitelmaa. Sekä kevään 2022 kehittävässä arvioinnissa että auditointihaastatteluissa todettiin, että opintosuunnitelman ohjauksen sitominen opetussuunnitelmaan saa sekä opiskelijat että henkilökunnan ymmärtämään sen merkityksen paremmin. Auditointiryhmä kannustaakin integroimaan ohjauksen opetussuunnitelmiin, lähemmäs opiskelijan arkea.

Tampereen yliopiston 2020–2024 opiskeluhuvinvointiohjelmassa todetaan, että ohjaajien työn arvostaminen ja tukeminen heijastuvat opiskelijoiden hyvinvointiin ja opiskelukokemukseen. Haastatteluissa kuvattiin, että opetushenkilöstön sitoutuvuus ja asiantuntijuus vaikuttavat opintosuunnitelman ohjaukseen. Opettajatuutoreiden ohjaukseen käyttämä aika on rajattu ja riippuvainen muista työtehtävistä, joten opiskelijanäkökulmasta tuki ja ohjaus eivät välttämättä toimi yhdenvertaisesti eri opiskelijaryhmien välillä. Työpajoissa ja haastatteluissa kuului opiskelijoiden huoli siitä, että opettajilla on liian suuri määrä opiskelijoita ohjattavanaan. Auditointiryhmä kehottaa jatkamaan keskustelua eri ohjaustahojen rooleista ja työnjaosta sekä edelleen selkeyttämään opettajatuutorin roolia.

Haastatteluissa ja työpajoissa tuli esiin, että opettajille on tarjolla suuri määrä erilaisia ohjaukseen liittyviä palveluita ja koulutusta, mutta heillä ei välttämättä ole aikaa osallistua niihin. Opettajien ohjausosaamisen apuna ovat muun muassa tutkinto-ohjelmien koulutusasiantuntijat, psykologien sekä opinto- ja uraohjaajien ammatilliseen kehittymiseen tarjoama tuki, tiedekuntien lähipalvelut ja ohjauksen eettiset ohjeet. Toisaalta auditointivierailulla ilmeni, etteivät ohjausosaamisen kehittämiseen välttämättä osallistu opettajat, jotka siitä eniten hyötyisivät.

Erityisesti laaja-alaisissa tutkinto-ohjelmissa on kiinnitettävä huomiota siihen, mitä opettajatuutorin tulee tietää esimerkiksi tutkintorakenteen ohjaamisesta tai erilaisista yksilöllistä oppimispoluista, ja milloin opiskelijoita tulee ohjata hakeutumaan tukipalveluiden pariin. Auditointiryhmä yhtyy haastatteluissa esitettyyn näkemykseen, että ohjaus tulisi nähdä yliopistossa tärkeäksi, yhteiseksi asiaksi. Hyvinä käytänteinä opettajan tueksi mainittiin haastatteluissa esimerkiksi opettajatuutorin käsikirja ja ohjausverkoston asiantuntijoiden toisilleen tarjoama konsultoiva tuki. Useissa haastatteluissa tuli esiin, että Tampereen yliopistossa on tavoitteena vähentää opetuksen määrää, mikä mahdollistaisi opettajille enemmän aikaa opintojen ohjaukseen. Auditointiryhmä suosittelee jatkossa pohtimaan pedagogisesti perusteltua siirtymää opettajuudesta ohjaajuuteen ja keskustelemaan muutoksen tavoitteista ja resursseista.

Vaikka monialaisuus hankaloittaa hyvien ohjauskäytänteiden jakamista, auditointiryhmä kannustaa yliopistoa vahvistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat hyvien ohjauskäytäntöjen jakamisen ja hyödyntämisen tiedekunta- ja yksikkörajojen yli. Haastatteluissa tällaisiksi paikoiksi

nousivat esimerkiksi tiedekunnan koulutuksen ohjausryhmä, koulutuksen ja oppimisen toimijoiden ohjausverkosto sekä koulutusasiantuntijoiden verkoston kuukausittaiset tapaamiset. Myös informaaliset keskustelut nähtiin tiedonkulkua edistävänä.

Yliopisto uudistaa opintosuunnitelman ohjausta palautteen perusteella ja tukee opiskeluhyvinvointia TreSilienssi-hankkeiden kautta

Auditointiryhmä sai vierailulla kuulla myönteisiä esimerkkejä siitä, miten opintosuunnitelman ohjausta koskevaa opiskelijapalautetta on hyödynnetty käytännössä. Useissa haastatteluissa kiiteltiin opiskelijoiden huomioimista opetussuunnitelman 2024–2027 kehittämistyössä, kun ainejärjestöjen valitsemat hallepit ovat mukana OPS-työryhmissä. Uusissa opetussuunnitelmissa on tavoitteena varata riittävästi aikaa ohjauksen toteuttamiseen. Esimerkkinä ohjauksen jatkuvuuden lisäämisestä voidaan pitää oppiaineen orientoivan kurssin järjestämistä eri vuosikurssien opiskelijoille. Itsearviointiraportissakin mainittu Sisu-opintotietojärjestelmän kehittäminen tuli esille haastatteluissa, ja opiskelijoiden antamaan palautteeseen on vastattu esimerkiksi järjestämällä lisää opetusjärjestelmäneuvoja opettajien tueksi. Opiskelijat ehdottivat myös tutkinto-ohjelmien erilaisten opintomahdollisuuksien esittämistä Sisu-järjestelmässä kuvattua kattavammin sekä malliajoitusten esittämistä entistä useammassa opintosuunnissa.

Yliopiston itsearviointiraportissa kerrotaan kehitystyöstä opintojen etenemisen hidasteiden ymmärtämiseksi. Auditointiryhmä sai haastatteluissa näyttöä siitä, että Tampereen yliopiston vahvuutena voidaan pitää opintojen etenemisen seuranta ja opiskelijoiden kontaktointia. Paljon kiitosta saivat vuonna 2021 käynnistyneet korkeakoulu-yhteisön *TreSilienssi I ja II* -hankkeet, jotka keskittyvät opiskelijoiden hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen. Hankkeet ovat vahvistaneet opetuksen ja ohjauksen kehittämistyötä. TreSilienssin myötä yliopisto saa yksilöityä tietoa opintosuorituksista ja sen kautta on kehitetty toimintamalli, jolla tavoitetaan opinnoissaan hitaasti eteneviä opiskelijoita ja voidaan tarjota heille kattavampaa tukea. Hankkeesta on ollut apua varsinkin niiden opintosuuntien kohdalla, joissa on suuri määrä opiskelijoita.

Haastatteluissa nousi esiin, että opettajatuutorin tehtävänä on seurata opiskelijan opintojen etenemistä ennen hankehenkilöstöä ja opintopsykologeja. Samoin tukipalveluissa pyritään ottamaan yhteyttä opintoihin lisäaikaa hakeviin opiskelijoihin ja tarjoamaan HOPS-ohjausta hyvissä ajoin ennen opintoajan päättymistä. Vaikka opintojen ohjauksen linjauksissa hakeutuminen opetussuunnitelman ohjaukseen onkin opiskelijan omalla vastuulla, ja opiskelijan rooli henkilökohtaisen opetussuunnitelmansa laatimisesta, toteuttamisesta ja päivittämisestä korostuu, auditointiryhmä kannustaa yliopistoa edelleen huolehtimaan järjestelmästä, jonka avulla tavoitetaan opiskelijat, jotka eivät itse hakeudu ohjaukseen.

Opiskelijakyselyissä, kevään 2022 kehittävässä arvioinnissa ja itsearviointiraportissa kuvattu vertaisopiskelijoiden ja ainejärjestöjen tärkeys suhteessa opintojen etenemiseen näkyi myös haastatteluissa. Opiskelijat kertoivat usein turvautuvansa muiden opiskelijoiden ohjaukseen ja tukeen. Auditointiryhmä yhtyy toteamukseen, etteivät opintosuunnitelman ohjaus ja tuki saa jäädä opiskelijatuutoreiden vastuulle. Auditointiryhmä kannustaa Tampereen yliopistoa

hyödyntämään sisäisessä kehittävässä arvioinnissa ja haastatteluissa esiin tulleita ohjaussuunnitelmia ohjauksen jatkuvuuden varmistamiseksi. Niiden avulla sekä opiskelijat että henkilökunta saavat koottua tietoa ohjauksen vaiheista ja toimijoista.

Työelämän, tutkimusvalmiuksien ja jatkuvan oppimisen huomioimista perustutkinto-opiskelijoiden ohjauksessa on jatkossakin vahvistettava

Opintojen sujuvuuteen ja valmistumiseen vaikuttava työn ja opintojen yhteensovittaminen toteutuu sidosryhmähaastattelun perusteella Tampereen yliopistossa hyvin, vaikka ala- ja opettajakohtaista vaihtelevuutta esiintyy ja työelämässä tapahtuvaa oppimista voitaisiin huomioida entistä enemmän. Haastattelun perusteella on kiinnitettävä huomiota siihen, että työelämässä jo oleville opiskelijoille mahdollistetaan yhä joustavampia tapoja suorittaa tutkinnosta puuttuvia kursseja. Hyvänä käytäntönä nähtiin opintojen loppuvaiheen joustavuus, jolloin sekä opiskelijat että yritykset pääsevät hyödyntämään harjoitteluja ja opinnäytetöitä kokonaisvaltaisesti. Sidoryhmien edustajat totesivat, että yhtä lailla työpaikkojen on tuettava opiskelijan valmistumista ja mahdollistettava opintojen valmiiksi saattaminen sekä luotava kannustimia saattaa opinnot loppuun.

Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan haastattelussa keskusteltiin perustutkinto-opiskelijoiden tutkimusvalmiuksien kehittämisestä. Eri aloilta hyvinä käytäntöinä nousivat esiin tutkimusajattelun muodostamiseen panostaminen jo ensimmäisillä kursseilla, mahdollisuus osallistua tutkimusryhmiin niin opintojen alussa kuin opinnäytetyövaiheessakin, vapaaehtoiset tutkijalinjat ja oman tutkimuksellisen kasvun pohtiminen HOPS-ryhmissä.

Haastattelujen perusteella Tampereen yliopistossa kehitetään jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia myös perustutkinto-opiskelijoiden ohjauksessa. Jatkuvan oppimisen toimijoiden haastattelussa tuotiin esiin avoimen yliopiston väylän kautta tulleet opiskelijat, joiden ohjauksessa tulee ottaa huomioon, että opinnot käynnistyvät vaihtelevista lähtökohdista. Lisäksi HOPS-ohjauksessa hyödynnetään avoimen yliopiston kurssitarjontaa niille tutkinto-opiskelijoille, joiden opinnot eivät etene. Haastattelussa painotettiin, että alku- ja loppuvaiheen opintosuunnitelman ohjauksen onnistuminen edistää opiskelijan paluuta täydentämään opintojaan.

Auditointiryhmän vierailulla keräämä aineisto osoittaa, että Tampereen yliopisto on vahvasti sitoutunut kehittämään opintosuunnitelmaa ja sen ohjausta.